

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Спеціальна освіта. Логопедія**

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ**

**ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ
КВАЛІФІКАЦІЯ В ДИПЛОМІ**

другий (магістерський) рівень
Магістр
01 Освіта
А6.01 Спеціальна освіта. Логопедія
Магістр зі спеціальної освіти за
спеціалізацією «Логопедія».
Вчитель-логопед, магістр
Спеціальність – А6.01 Спеціальна
освіта. Логопедія
Освітня програма – Спеціальна
освіта. Логопедія.
Професійна кваліфікація:
Вчитель-логопед, магістр

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Голова Вченої ради**

 /Фалько Н.М./
(протокол № 19 від 30 червня 2025 р.)

Оновлена освітня програма вводиться в дію з «01» вересня 2025 р.

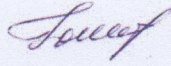
Ректор **Фалько Н.В.**
Наказ №49/01-05 від 30 червня 2025 р.

Запоріжжя, 2025 р.

**Лист-погодження
Освітньої програми
Спеціальна освіта. Логопедія**

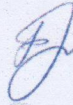
ПОГОДЖЕНО:

**Гарант освітньої програми
(Наказ № 20101-05 від 30.05 .2022 р.)**

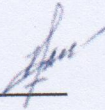
Шевченко Ю.М.

Завідувач кафедри

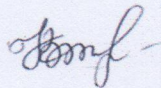
Дубяга С.М.

**Голова Вченої ради
Факультету
соціально-педагогічної та
мистецької освіти**

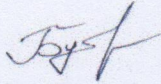
Сегеда Н. А.

**Начальниця навчального
відділу**

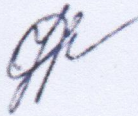
Котенко О. В.

**Голова науково-методичної
ради МДПУ ім.
Б.Хмельницького**

Бунчук О.В.

**Голова комісії Вченої ради
МДПУ ім. Б.Хмельницького
експертизи якості
освітніх програм
спеціальностей**

Цибульська В.В.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма розроблена на підставі Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого Міністром освіти та науки України (наказ № 28 від 05.01.2021 р.).

Склад розробників освітньої програми:

Шевченко Ю.М. – керівник робочої групи;

Кондратенко В.О. – член робочої групи зі складу викладачів;

Свириденко Г.В. – член робочої групи зі складу викладачів.

Дубяга С.М. – член робочої групи зі складу викладачів;

Саєнко Ю.О. – член робочої групи зі складу викладачів;

Члени робочої групи зі складу стейкхолдерів та роботодавців:

1. Боренос М.Г. – директор Запорізького міського територіального центру соціального обслуговування Запорізької міської ради.
2. Поліщук Ю.В. – голова ГО «Центр розвитку, корекції, психіатричної, психологічної, педагогічної допомоги для дітей та дорослих «Територія розвитку»
3. Задорожна Ю.Б. – здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта. Логопедія» (2024-2025 р.р.)

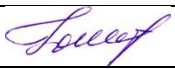
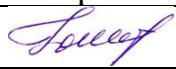
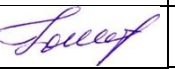
Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Боряк О.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
2. Ткаченко Л.В. – вчитель-логопед Сумського дошкільного навчального закладу (центр розвитку дитини) №26 «Ласкавушка» Сумської міської ради.

Гарант освітньо-професійної програми

Шевченко Юлія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти.

Актуалізовано:

ОП введення в дію (рік)	01.09.2022				
Дата виходу стандарту та посилання на стандарт	05.01.2021р.№28 https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzheni-standarti-vishoyi-osviti				
Перегляд ОП Дата та номер протоколу засідання Вченої ради університету	Протокол №16 від 29.06.2023 р.	Протокол № 16 від 04.06.2024 р.	Протокол №19 від 30.06.2025 р.		
Підпис гаранта					
ПІБ гаранта ОП	Шевченко Ю.М.	Шевченко Ю.М.	Шевченко Ю.М.		

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 016 Спеціальна освіта освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»

1– Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Факультет соціально-педагогічної та мистецької освіти
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	A6 Спеціальна освіта
Спеціалізація	A6.01 Логопедія
Форми навчання	Інституційна (очна (денна), заочна
Освітня кваліфікація	Магістр зі спеціальної освіти за спеціалізацією «Логопедія»
Професійна кваліфікація	Вчитель-логопед, магістр
Кваліфікація в дипломі	ступінь вищої освіти – Магістр спеціальність – Спеціальна освіта. спеціалізація – Логопедія освітня програма – Спеціальна освіта. Логопедія. професійна кваліфікація: Вчитель-логопед, магістр
Передумови	На основі НРК 6, НРК 7
Мова викладання	українська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/
2 – Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	
Обсяг освітньої програми ЄКТС	Обсяг освітньої програми магістра спеціальності 016 Спеціальна освіта складає 90 кредитів ЄКТС (2700 год.), термін навчання 1 рік 4 місяці Програма передбачає: - цикл обов'язкових освітніх компонентів освітньої програми (ОК) (66 кредитів ЄКТС, 1980 год.); - цикл вибірових освітніх компонентів (ВК)

	(дисципліни вільного вибору здобувача) (24 кредити ЄКТС, 690 год.; проходження практик на 1 і 2 р.н.). 35% обсягу освітньої програми спрямовано на здобуття загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти. МДПУ імені Богдана Хмельницького визнає та перезараховує кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою підготовки магістра (спеціаліста) за іншою спеціальністю. Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, не може перевищувати 25% від загального обсягу освітньої програми.
3 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної освіти, здатних на основі наукових теорій і концепцій щодо спеціальної та інклюзивної освіти розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, здійснювати освітню, інформаційно-роз'яснювальну, консультативну, науково-методичну, координаційну, аналітичну та прогностичну діяльність щодо організації, супроводу та розвитку інклюзивного навчання.	
4 – Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	Об'єкти вивчення: корекційно-розвитковий та реабілітаційний процеси; способи організації ефективної взаємодії учасників освітнього процесу, зумовлені закономірностями та особливостями змісту корекційно-педагогічної діяльності; організація спеціальної та інклюзивної освіти; організація і забезпечення освітнього процесу в закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців для системи спеціальної та інклюзивної освіти, стратегії втручання при порушеннях мовлення. Цілі навчання – підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти; зокрема надання логопедичних послуг особам з порушеннями мовлення. Теоретичний зміст предметної області: система

	наукових теорій і концепцій щодо спеціальної та інклюзивної освіти, функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; технології розвитку осіб з особливими освітніми потребами, зокрема осіб з порушеннями мовлення. Методи, методики та технології: загальнонаукові (теоретичні, емпіричні, математичні, статистичні), психологічні та педагогічні методи аналізу проблем спеціальної та інклюзивної освіти; інформаційно-комунікаційні технології; методики і технології корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, зокрема з тяжкими порушеннями мовлення. Інструменти та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання; спеціалізоване програмне забезпечення; інструменти, необхідні у процесі надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг особам з порушеннями мовлення.
Академічні права випускників	Можливість навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
Основний фокус програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма зі спеціальності А6.01 Спеціальна освіта. Логопедія: - спрямована на підготовку до професійної діяльності в закладах фахової передвищої, вищої освіти; загальної середньої освіти, спеціальних і спеціалізованих закладах, позашкільних установах, навчально-реабілітаційних та Інклюзивно-ресурсних центрах; - розкриває особливості організації освітньої роботи з особами з різними порушеннями психофізичного розвитку, зокрема осіб з порушеннями мовлення. - готує викладачів зі спеціальності (викладач спеціальної освіти) у закладах фахової передвищої та вищої освіти; - орієнтує на подальшу фахову самоосвіту.

Особливості програми	Програма побудована на практико-орієнтованому, компетентнісному та особистісно-орієнтованому підходах. Особливостями програми є: - інтеграція теорії з практичним навчанням завдяки проведенню практичних занять на базі лабораторій університету (Центр корекційно-розвивальних технологій, Лабораторія психофізіологічних досліджень; Освітньо-науковий центр соціокультурного розвитку дитини), а також закладів загальної середньої освіти, спеціальних та спеціалізованих закладів, реабілітаційних центрів; - міждисциплінарний зміст підготовки, що забезпечує опанування та інтеграцію знань у сферах корекційної освіти, педагогіки, психології, соціальних наук та дає можливість здійснювати підготовку фахівців до розв’язання комплексних та різносторонніх завдань у галузі інклюзивної освіти на засадах міжгалузевої та міждисциплінарної взаємодії; - наявність широкого переліку вибірових дисциплін, що дає можливість здобувачу сформулювати власну траєкторію навчання; - можливість брати участь у програмах академічної мобільності на основі міжвузівських угод шляхом навчання та проходження практики у вітчизняних та зарубіжних закладах вищої освіти, що сприяє підвищенню конкурентно спроможності випускників на ринку праці; - можливість наукового зростання, застосування наукової інфраструктури університету для проведення фундаментальних та прикладних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти на базі лабораторій університету (Лабораторія психофізіологічних досліджень, Центр корекційно-розвивальних технологій, Освітньо-науковий центр соціокультурного розвитку дитини).
5–Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати у державних, громадських, приватних організаціях і службах,

випускників	органах місцевого самоврядування та об'єднаних територіальних громадах, Інтегровано-ресурсних центрах, навчально-реабілітаційних центрах, реабілітаційних та медичних установах, науково-дослідних установах та інших державних та приватних закладах системи Міністерства освіти та науки України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я, які надають освітні, психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові, соціально-психологічні, культурно-дозвіллієві послуги різним категоріям дітей з порушеннями психофізичного розвитку та їх сім'ям, особам з інвалідністю, клієнтам, які потребують логопедичної підготовки. Згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010 фахівці, які здобули освіту за освітньо-професійною програмою «Логопедія» другого (магістерського) рівня, можуть обіймати такі первинні посади: 2340 – вчитель-логопед; 2340 – фахівець (консультант) інтегровано-ресурсного центру.
Подальше навчання	Випускники мають право на подальше навчання за програмами третього циклу FQ-ЕНЕА, 8 рівня EQFLLL, та 8 рівня НРК за галуззю знань «Спеціальна освіта» або суміжною. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
6–Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання і навчання здійснюється на засадах практико- та проблемно-орієнтованого студентоцентрованого підходів, технологій диференційованого навчання, самонавчання, інтенсифікації та індивідуалізації навчання, з використанням дистанційних освітніх технологій (на платформі Moodle). В освітньому процесі використовуються традиційні форми роботи (лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами, підготовка дипломних (кваліфікаційних) робіт) та сучасні методи, зокрема кейс-метод, портфоліо, моделювання проблемних ситуацій, метод проєктів, ділові ігри тощо.

Оцінювання	Контроль щодо результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (від 28 червня 2024 року). https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/28_balno-nakor-systema-otsinyuvannya_28.06.2024.pdf Зміст і порядок застосування бально-накопичувальної системи оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу. Оцінювання результатів навчання за ОК здійснюється відповідно до 100-бальної шкали (національна та ECTS) (Положення, п.2.1. п.2.2., стор.4). Система оцінювання будується на засадах академічної доброчесності та прозорості. Контрольні заходи проходять в усній та письмовій формі, у вигляді тестових завдань (практико-орієнтоване завдання; письмова робота; усна відповідь; вирішення кейсу; доповідь; анотація зарубіжних джерел з теми; індивідуальне навчально-дослідне завдання; творче виконавське завдання; творче завдання; презентації, відео-презентації; проектна діяльність (за вибором здобувача), захист звіту з усіх видів практик, захисту курсових робіт, заліків, екзаменів, державної атестації. Атестація проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та складання комплексного атестаційного іспиту з присвоєння кваліфікації.
7 –Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
Загальні компетентності	ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

	ЗК-3. Здатність працювати в команді. ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти. СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (дітьми-логопатами). СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів. СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства. СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів. СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій. СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища. СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові

	та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти. СКМ-11. Здатність до професійного наставництва та взаємодії зі спільнотою на різних рівнях (місцевому, регіональному, національному та міжнародному) з метою особистісного й професійного зростання, підвищення майстерності, обміну досвідом і реалізації навчання протягом життя. СКМ-12. Здатність використовувати цифрове обладнання, системне та прикладне програмне забезпечення (застосунки, у т. ч. онлайн), мережу Інтернет для розв'язання професійних завдань, а також здійснювати пошук, зберігання та обробку професійних даних, інформації та цифрового контенту.
Трудові функції	Компетентності за професійним стандартом
А. Організація процесу надання логопедичних послуг особам з ПМР	А.1. Здатність планувати та організовувати професійну діяльність з урахуванням структури порушення, актуального стану та особливостей мовленнєвого розвитку осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку, а також їхніх потенційних можливостей. А.2. Здатність до організації середовища, яке сприяє розвитку мови, мовлення та комунікації в різних типах закладів (ЗО, СП, ОЗ) та установ. А.3. Здатність до організації процесу вивчення, оцінювання комунікації та стану мовленнєвого розвитку в дітей, підлітків і дорослих. А.4. Здатність до організації логопедичного процесу в різних типах закладів (ЗО, СП, ОЗ) та установ з використанням інноваційних технологій, методів, прийомів, засобів та з урахуванням різних форм організації роботи (офлайн, онлайн, змішаної). А.5. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього (зокрема, інклюзивного) середовища. А.6. Здатність володіти українською літературною мовою, культурою мовлення, використовувати комунікативні моделі та мовленнєві зразки під час професійної діяльності відповідно до вимог стандартів державної мови.
В. Вивчення й оцінювання комунікації та стану	В.1. Здатність вивчати та оцінювати особливості, причини виникнення та механізми порушень мовленнєвого розвитку та комунікації дітей, підлітків і

мовленнєвого розвитку, причин їх порушень (соціальних, фізіологічних, психологічних) у дітей, підлітків і дорослих.	дорослих. В.2. Забезпечувати ведення документації за результатами оцінювання стану писемних та усномовленнєвих, когнітивних і комунікативних компонентів у дітей, підлітків та дорослих.
Г. Консультування осіб з ПМР, фахівців команди супроводу, ПО.	Г.1. Здатність консультувати осіб із ПМР та фахівців команди супроводу, ПО.
Д. Визначення і реалізація цілей, стратегій та змісту процесу подолання ПМР.	Д.1. Здатність визначати стратегію, зміст і навчально методичне забезпечення процесу подолання ПМР у дітей, підлітків і дорослих . Д.2. Здатність добирати і реалізовувати технології подолання ПМР у дітей, підлітків і дорослих . Д.3. Здатність до реалізації різних форм логопедичної роботи. Д.4. Здатність добирати і використовувати спеціальний інструментарій для проведення логопедичної роботи. Д.5. Здатність організовувати дитячий колектив під час логопедичної роботи. Д.6. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми професійного спрямування; розробляти, адаптовувати, модифікувати методики подолання порушень мовленнєвого розвитку.
И. Взаємодія з фахівцями команди психолого педагогічного супроводу, ПО	И.1. Здатність забезпечувати логопедичний супровід осіб з ПМР у складі команди психолого-педагогічного супроводу в різних умовах і формах навчання у різних типах закладів освіти. И.2. Здатність до взаємодії з сім'єю особи з ПМР на засадах партнерства. И.3. Здатність взаємодіяти з організаціями у сфері освіти, ОЗ, СП, охорони правопорядку, представниками територіальної громади, ГО та ЗМІ.
Л. Поширення знань про особливості розвитку мовлення; причини, передумови виникнення та прояви.	Л.1. Здатність до формування обізнаності населення щодо особливостей розвитку мовлення; причин, передумов виникнення, проявів ПММ; порушень голосу та/чи комунікації; профілактику їх виникнення.
М. Набуття нових або удосконалення раніше набутих компетентностей у	М.1. Здатність до організації особистісного та професійного саморозвитку. М.2. Здатність до аналізу сучасного інноваційного вітчизняного та закордонного досвіду надання допомоги

межах професійної діяльності та галузі знань навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.	особам з ПММ; порушеннями голосу та/чи комунікації. М.3. Здатність до вдосконалення власного професійного практичного досвіду. М.4. Здатність до впровадження кращих зразків вітчизняного та закордонного професійного досвіду щодо надання допомоги особам з ПММ; порушеннями голосу та/чи комунікації. М.5 Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів. М.6. Здатність до професійного наставництва. М.7. Здатність до роботи зі спільнотою на місцевому, регіональному, національному, міжнародному рівнях з метою вдосконалення професійних якостей та особистісного зростання. М.8. Здатність розробляти і реалізовувати проєкти професійного спрямування.
Н. Використання ІКТ у професійній діяльності.	Н.1. Здатність використовувати цифрове обладнання, системне та прикладне програмне забезпечення (застосунки, у т.ч. онлайн), мережу Інтернет для розв’язання професійних завдань. Н.2. Здатність здійснювати пошук і зберігати професійні дані, інформацію та цифровий контент.
8. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв’язання наявних проблем. РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах. РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб. РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки. РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми	

потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами

РНМ 15. Здійснювати логопедичний супровід осіб із порушеннями мовлення в умовах міжвідомчої взаємодії; організовувати партнерську співпрацю з родинами, фахівцями команд психолого-педагогічного супроводу, представниками освіти, соціальної сфери, громади й медіа задля підвищення ефективності логопедичної допомоги, інформованості суспільства та захисту прав осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку.

РНМ 16. Застосовувати цифрові технології, онлайн-інструменти, спеціалізоване програмне забезпечення та ресурси мережі Інтернет для пошуку, обробки, збереження професійної інформації й цифрового контенту, а також для забезпечення виконання професійних завдань.

РНМ 17. Організовувати та реалізовувати особистісний і професійний саморозвиток шляхом рефлексії власного практичного досвіду, оцінювання меж фахової компетентності, участі в професійних спільнотах, наставництві та

безперервному підвищенні кваліфікації відповідно до запитів професійної діяльності.

9–Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та/або вченими званнями, висококваліфіковані спеціалісти, у яких відповідний рівень наукової та професійної активності (не менше чотирьох видів та результатів професійної діяльності згідно п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності від 30.12.2015 р. №1187 (із змінами, внесеними згідно з постановами КМУ від № 347 від 10.05.2018, № 180 від 03.03.2020, № 365 від 24.03.2021)): два доктори наук, професори, чотири кандидати наук, доцентів, а також професіонали-практики. При відборі кандидатів на посади науково-педагогічних та педагогічних працівників кафедр для забезпечення освітньо-професійної програми пріоритетним є дотримання кодексу академічної доброчесності, активне підвищення кваліфікації шляхом неформальної освіти; здійснення професійної діяльності за фахом, наявність досвіду практичної роботи.

Всім науково-педагогічним та педагогічним працівникам, відповідно до укладених графіків, університет сприяє підвищенню кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років відповідно до ст.60 Закону України «Про вищу освіту» та ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (Постанова КМУ від 30.12.2015 р., №1187), Положення про професійний розвиток науково-педагогічних та педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/457_profesijnij-rozvitok.pdf

Матеріально-технічне забезпечення	В університеті створена достатня матеріально-технічна база для підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Логопедія». Матеріально-технічне забезпечення професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Спеціальна освіта. Логопедія» відповідає ліцензійним умовам впровадження освітньої діяльності за відповідним рівнем. З травня 2022 р. після тимчасового переміщення закладу здобувачі і викладачі мають змогу користуватися ресурсами КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія». В наданих аудиторіях Педагогічного фахового коледжу Хортицької національної академії було встановлено та налаштовано комп'ютерну техніку. Забезпечено якісне Wi-Fi підключення у відповідних аудиторіях та своєчасне обслуговування пристроїв друку. Також університетом було отримано ноутбуки для всіх НПП з метою забезпечення освітнього процесу. Здобувачі мають можливість користуватися інформаційно-технічною базою МДПУ імені Богдана Хмельницького, яку складають: комп'ютерні засоби, програмні продукти, електронні бази даних, лабораторії мультимедійних технологій. Навчально-методичне забезпечення забезпечує досягнення мети та ПР ОП та представлено на платформі ЦОДТ в ОК, на сторінці кафедри https://surl.li/zyezovz, ресурсах бібліотеки https://cutt.ly/qe2DquxZ, https://lib.mdpu.org.ua/ В умовах воєнного стану навчання проходить в дистанційному форматі в синхронному та асинхронному режимі на платформі ЦОДТ.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний сайт університету https://mdpu.org.ua/ - сторінка кафедри початкової і спеціальної освіти на офіційному сайті https://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovyj-institut-sotsialno-pedagogichnoyi-ta-mystetskoyi-osvity/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/ ; - бездротові точки доступу до мережі Інтернет; - наукова бібліотека, читальні зали; електронна бібліотека https://lib.mdpu.org.ua ; - інституційний репозитарій університету http://eprints.mdpu.org.ua/ ; - платформа дистанційного навчання університету

<https://dfn.mdpu.org.ua> ;

- доступ до електронних ресурсів Web of Science і Scopus у локальній мережі університету

<https://mdpu.org.ua/universitet/struktura-universitetu/biblioteka/> ;

- корпоративна пошта;

- інформаційні пакети навчально-методичних матеріалів дисциплін і програми практики;

- наявність ліцензованої програми перевірки на плагіат програмно-обчислювальним комплексом StrikePlagiarism.

Вимоги щодо проведення лекційних та практичних занять науково-педагогічними працівниками визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького та іншими внутрішніми положеннями.

Навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам і включає: освітні програми, які затверджені у визначеному порядку, вміщують опис загальних та фахових програмних компетентностей та результатів навчання; засоби діагностики якості вищої освіти; навчальний план, затверджений у вище зазначеному порядку; навчально-методичне забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану: силабуси, робочі навчальні програми освітніх компонентів, робочі програми практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять, контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять, самостійної роботи; контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу; методичні матеріали з питань організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, написання курсових і дипломних робіт.

Бібліотека, фонд якої систематично поповнюється,

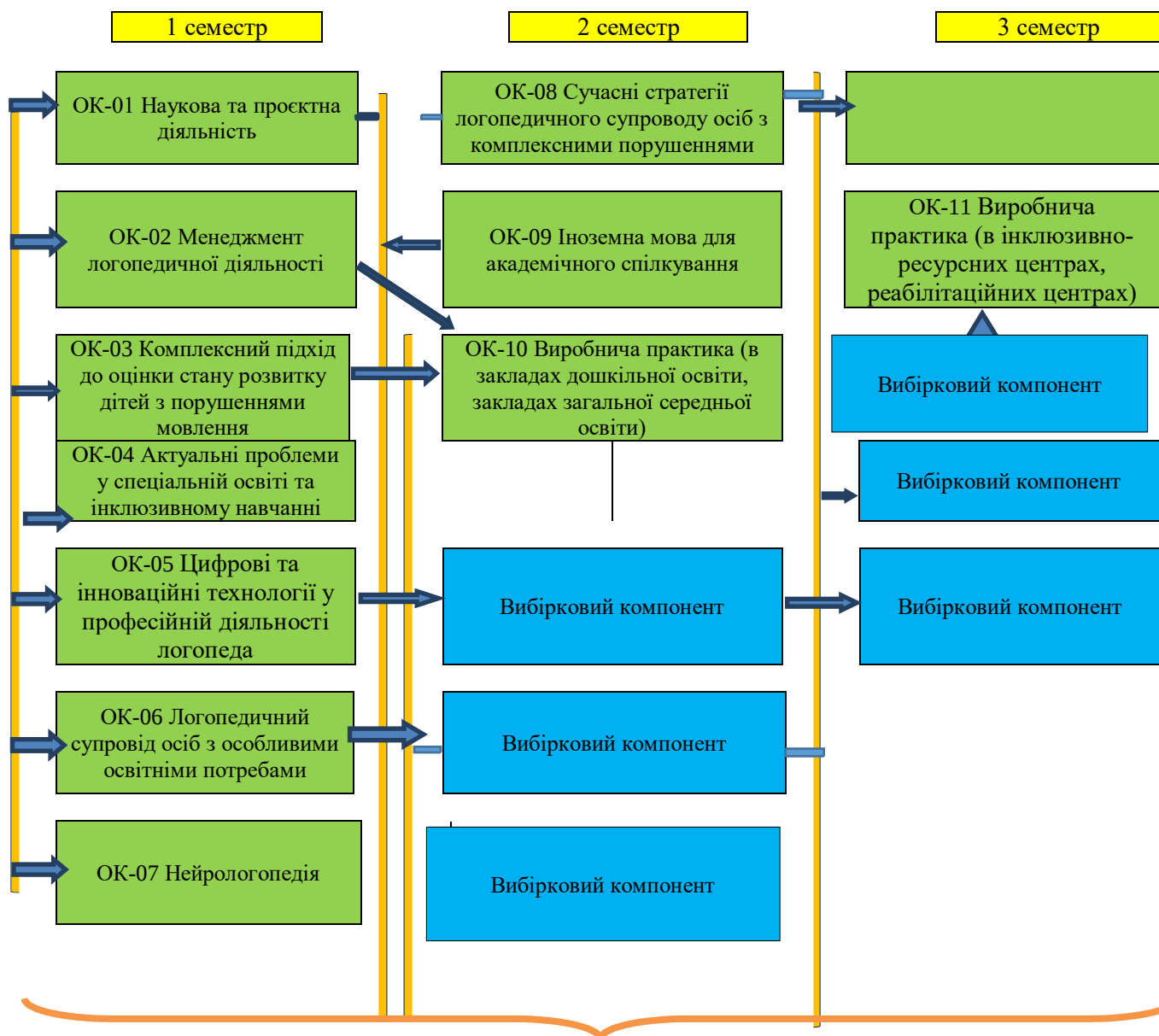
	забезпечує навчальний процес та наукові дослідження необхідною науковою, навчально-методичною літературою: підручниками та посібниками, вітчизняними і закордонними фаховими періодичними виданнями авторських розробок професорсько-викладацького складу.
10–Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здобувачі вищої освіти мають можливість в рамках національної академічної мобільності проходити в інших ЗВО окремі курси, навчатися впродовж семестру з подальшим визнанням отриманих результатів та зарахуванням кредитів. Принципи академічної мобільності визначаються законодавством України. Можливість навчатися за кількома спеціальностями або у кількох ЗВО одночасно визначається законодавством України. Можливість національної кредитної академічної мобільності у закладах вищої освіти України (Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (наказ МДПУ імені Богдана Хмельницького від 27.09.2022 року № 40/01-05, https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/Akademichna-mobilnist_27.09.2022.pdf).
Міжнародна кредитна мобільність	Принципи міжнародної академічної мобільності визначаються законодавством України, інших країн та міждержавними угодами. Кожен здобувач вищої освіти має можливість пройти процедуру визнання кредитів / періодів навчання. Допускається перезарахування кредитів, отриманих в інших університетах, за умови відповідності набутих компетентностей.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Програма передбачає можливості навчання іноземних громадян. Набір здійснюється згідно з ліцензією АЕ-№636500 від 19.06.2015 року та рішенням Акредитаційної комісії Міністерства Освіти і Науки України від 30.06.2015 (протокол № 117).

2 – Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код о/к	Компоненти освітньої програми (освітні компоненти, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов’язкові компоненти ОП			
ОК-01	Наукова та проєктна діяльність	4	Залік
ОК-02	Менеджмент логопедичної діяльності	3	Залік
ОК-03	Комплексний підхід до оцінки стану розвитку дітей з порушеннями мовлення	3,5	Екзамен
ОК-04	Актуальні проблеми у спеціальній освіті та інклюзивному навчанні	3	Залік
ОК-05	Цифрові та інноваційні технології у професійній діяльності логопеда	3	Екзамен
ОК-06	Логопедичний супровід осіб з особливими освітніми потребами	4	Екзамен
ОК-07	Нейрологопедія	5	Залік
ОК-08	Сучасні стратегії логопедичного супроводу осіб з комплексними порушеннями	4,5	Екзамен
ОК-09	Іноземна мова для академічного спілкування	3	Екзамен
ОК-10	Виробнича практика (в закладах дошкільної освіти, закладах загальної середньої освіти)	15	Диф.залік
ОК-11	Виробнича практика (в інклюзивно-ресурсних центрах, реабілітаційних центрах)	10,5	Диф.залік
	Атестація (підготовка та захист кваліфікаційної роботи)	6	Захист кваліфікаційної роботи
	Атестація (підготовка та складання комплексного атестаційного іспиту з присвоєння професійної кваліфікації)	1,5	Кваліфікаційний екзамен
Загальний обсяг обов’язкових компонент		66	
Вибіркові компоненти ОП (24 кредити – 720 годин)			
Загальний обсяг освітньої програми		90 кредитів – 2700 один	

2.2. Структурно-логічна схема ОП «Спеціальна освіта. Логопедія»

Атестація (підготовка та захист кваліфікаційної роботи)

Атестація (комплексний атестаційний іспит з присвоєння професійної кваліфікації)

– обов'язкові освітні компоненти

– вибіркові освітні компоненти

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем за освітньо-професійною програмою спеціальності А6 Спеціальна освіта галузі знань 1 Освіта здійснюється у формі: - публічний захист кваліфікаційної роботи - комплексного атестаційного іспиту з присвоєння професійної кваліфікації
Вимоги до кваліфікаційної роботи	У кваліфікаційній роботі має бути розв’язана складна задача чи проблема у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена до захисту на офіційному сайті університету або кафедри початкової і спеціальної освіти, або у репозиторії університету.
Вимоги до атестаційного іспиту	Комплексний атестаційний іспит з присвоєння професійної кваліфікації перевіряє досягнення за результатами навчання, визначених Стандартом вищої освіти для спеціальності 016 Спеціальна освіта, Професійним стандартом вчителя-логопеда, магістра (загальні та професійні компетентності). Наявна кореляція компетентностей та трудових функцій вчителя-логопеда, магістра (Професійний стандарт) з компетентностями та програмними результатами навчання (Стандарт вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта) за освітньо-професійною програмою Спеціальна освіта. Логопедія за спеціальністю А6.01 Спеціальна освіта. Логопедія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Для повного узгодження компетентностей та РН освітньої програми з компетентностями, визначеними Професійним стандартом для професії «вчитель-логопед», проектною групою додано СК 11-12, РН 15-16.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	ЗК 9	ЗК 10	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8	СК 9	СК 10	СКМ 11	СКМ 12
ОК-01		+				+	+			+	+				+					+		+
ОК-02	+	+	+	+		+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+
ОК-03	+	+	+	+		+	+	+	+				+	+	+	+						+
ОК-04	+				+		+	+							+	+				+		
ОК-05		+	+	+			+	+	+							+						+
ОК-06		+		+		+		+	+		+	+	+	+		+		+	+		+	+
ОК-07	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+						+
ОК-08	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+			+
ОК-09			+		+		+	+								+						
ОК-10	+	+	+	+		+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+
ОК-11	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+		

5. Матриця забезпечення результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

	РН 1	РН 2	РН 3	РН 4	РН 5	РН 6	РН 7	РН 8	РН 9	РН 10	РН 11	РН 12	РН 13	РН 14	РН 15	РН 16
OK-01	+	+	+			+	+		+	+			+		+	
OK-02					+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
OK-03	+		+	+	+			+								
OK-04																
OK-05						+					+	+		+	+	+
OK-06			+		+						+	+				+
OK-07		+	+					+	+	+	+				+	
OK-08			+	+	+	+			+	+		+	+		+	+
OK-09									+	+						
OK-10			+		+	+	+	+	+		+	+	+		+	+
OK-11			+		+	+	+	+	+		+	+	+	+		+

3. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти здійснюється у відповідності до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 02.05.2023 р. № 21/01-05, https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/479_sistema-vyao_02.05.2023.pdf), розробленого відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 (ст. 16. Система забезпечення якості освіти), та інших нормативних документів й передбачає здійсненням таких процедур і заходів:

Процедури та заходи системи внутрішнього забезпечення якості згідно Закону України «Про вищу освіту»	Оцінка стану формування і застосування відповідних процедур та заходів в Університеті
1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти Розроблені та діють:	- Положення про організацію освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (http://surl.li/ncke). - Положення про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (http://surl.li/mcysm). - Положення про внутрішнє забезпечення якості вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/479_sistema-vyao_02.05.2023.pdf) - Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (http://surl.li/lgwxa).
2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм здійснюється щорічно відповідно до:	- Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (http://surl.li/mcxxr), - Положення про гарантів освітніх програм у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/471_garant-

	OP_18.04.2023.pdf).
3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ЗВО та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб	Впроваджено механізм оцінювання досягнень здобувачів – претендентів на отримання стипендій; оцінювання науково-педагогічних працівників на основі рейтингів науково-дослідної, методичної та організаційної роботи і рейтингування викладачів за результатами анкетування здобувачів. - Правилами призначення академічних і соціальних стипендій здобувачам вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2023/07/498_pravila-priznach-stipendij_21.06.2023.pdf), - Положенням про рейтингове оцінювання результативності професійної діяльності та професійної активності науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Результати оцінки та рейтингування оприлюднюються на офіційному сайті університету (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/472_rejtingove-otsinyuvannya_18.04.2023.pdf).
4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників	Відбувається на регулярній основі. Ведеться робота над посиленням практичної складової підвищення кваліфікації НПП в системі післядипломної та неформальної освіти, зокрема, шляхом проходження стажувань на підприємствах, установах, організаціях в межах України та закордоном, участі у міжнародних проектах, грантових програмах, навчання за сертифікаційними програмами. Регулюється: Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/457_profesijnij-rozvitok.pdf).
5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи	Забезпечено необхідними ресурсами (матеріальна база, навчально-методичне та інформаційно-технічне забезпечення, освітня платформа Moodle). Реалізуються заходи щодо удосконалення організації самостійної роботи

здобувачів, за кожною освітньою програмою	здобувачів, в тому числі через постійний моніторинг, оновлення змісту дисциплін, освітню платформу Moodle.
6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	Використовуються інформаційні системи ЄДЕБО, АСУ.
7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Інформація про освітні програми, ступені вищої освіти та професійні кваліфікації оприлюднюється на веб-сайті університету: https://mdpu.org.ua/ ; https://spmo.mdpu.org.ua/navchalno-naukovyi-institut-sotsialno-pedagogichnoyi-ta-mystetskoyi-osvity/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/
8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ЗВО і здобувачів вищої освіти	Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти регулюється: Положенням про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/460_zapobigannya-plagiatu.pdf). Положенням про академічну доброчесність у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/458_akadem-dobrochesnist.pdf). Кодексом академічної доброчесності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (http://surl.li/mcxta). Порядком застосування програмних засобів з метою запобігання та протидії проявам академічної недоброчесності в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/Poryadok-zastosuvannya-programnih-zasobiv.pdf). Для здобувачів вищої освіти затверджено Положення про кваліфікаційні (дипломні) роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у Мелітопольському державному

	педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/493_diplomn-roboti_21.06.2023.pdf). В університеті створено постійну комісію з питань академічної доброчесності та запобігання плагіату в освітній діяльності (наказ № 03/01-05 від 09.02.2016 р.).
9) інші процедури і заходи	Діючу інституційну структуру системи внутрішнього забезпечення якості відображено у Положенні про організацію освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, https://bit.ly/3UXiWzT, https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view В Університеті діє Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького. https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view .

6. Відповідність стандартам

Освітньо-професійна програма відповідає вимогам до Стандартів вищої освіти України:

– за другим (магістерським) рівнем, ступенем магістра, з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта. Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 № 28.

Професійний стандарт на групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед». Наказ Наказ Українського державного університету імені Михайла Драгоманова від 17 вересня 2024 року № 401.

Наказ Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка від 18 вересня 2024 року № 104-0Д https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/658-profesijnij_standart.pdf

7. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс].– Режим доступу:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту

щодоорганізаціїінклюзивногонавчання»[Електроннийресурс].–

Режимдоступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1324-18>

3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ МОН України від 01.06.2017 №600 (у редакції наказу МОН України від 21.12.2017№ 1648. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021р. № 28 «Про затвердження стандарту вищої освіти України за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти». Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/01/12/016-spetsialna-osvita_mahistr_30.03.doc.
6. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК003:2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n37>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. №584. https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx